

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' פנחס י"ב תמוז תשע"ד

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 484

פנינים יקרים

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן (כ"ה, י"א) רש"י: לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פומי זה שפיטם אבי אמו עגלים לע"ז וכו' לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן. לכאורה תמוה על השבטים הקדושים שבאו לבזות איש קדוש כפניחס. ונראה דמענתם היתה שלא היה לו להרוג את זמרי כי כשם שזקנו יתרו היה שמוף בע"ז ואעפ"כ נתגייר בן פניחס היה לו לקרב את זמרי ולהחזירו בתשובה שלמה. אולם מצינו שאהרן היה אוהב שלום ורודף שלום המליצה בזה שלפעמים היה אהרן אוהב לעשות שלום ולפעמים הבין שיש להיות רודף ודוחה את השלום ממנו, ודבר זה למד ממעשה העגל שראה מחמת רוב אהבתו לא דחה ולא גירש את הערב רב ומזה יצא ענין העגל. על כסים זה הבין פנחס שגם זמרי בהתנהגות השפלה שלו עבר את הגבול ואסור לרחם עליו. ועל זה דייקא נאמר הנני נותן לו את בריתי שלום. (עמרת ישועה)

השיב את חמתי מעל בני ישראל (כ"ה, י"א) אחר שיצתה החקמה מאת ה' והיתה על בני ישראל. בקנאות פנחס השיב החקמה מעליהם. וזה שבח גדול, עוד נתכון לומר מעשה המוב בגדר הפעולה עצמה שהסיר כעס ה', כי הכעס הוא ענף היגון והדאבון ויהיה לה' נחת רוח הרבה מהשבת החקמה. (אוה"ק)

ולא כליתי את בני ישראל בתוכם (כ"ה, י"א) מילת בתוכם הוא שפת יתר לכאורה, ונראה לפרש בהקדים פי' אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם (מלאכי ג). למשל מי שיש לו אבן טובה רק שאינו מבין גדולתו, אזי בכל פעם שמסתכל בו היטב, הוא רואה ומבין גודל מעלתו יותר ויותר. הרי האבן הזו אין בו השתנות בעצמותו וככ"ז מעלתו מתרבה כן הנמשל, הבוכ"ה יתעלה אין בו שום השתנות חלילה והוא אחד פשוט האמיתי, ובכל זאת בכל זמן שאדם מסתכל ורואה בגדולתו ורוממותו הוא משיג בכל פעם יותר ויותר גודל רוממותו ואין קץ וסוף להשגתו. וזהו וירא פנחס וכו' בתוכם פי' שנכנס התנהגותו אל לבם ובתוכם, והוטב בעיניהם המעשה ולא כליתי וכו'.

הנני נותן לו את בריתי שלום (כ"ה, י"ב) שואלים המפרשים לכאורה תחילת פרשת פנחס אינה אלא המשכו של הסיפור המובא בסוף פרשת בלק מדוע אם כן סיפור הגמול הועבר לפרשת פנחס? מצאתי כתוב שתוה"ק באה ללמדנו מוסר השכל שאין מן הראוי להעריך את הקנאות עד שבדקים היטב אם מעשה הקנאות נעשה מתחילתו ועד סופו לשם שמים וללא פניה אישית...

המכה אשר הִקָּה את המדינית (כ"ה, י"ד) צריך לדעת למה כפל לומר 'המכה' אשר 'הכה' ולא הספיק באחת מהם, יתבאר על זה הדרך על פי מה שקדם לנו מדברי המקובלים שלא ידח נדח מכל נצוצי הקדושה וכלן לבסוף יזכו למקום שממנו באו, והוא אמרו וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הָרִי שֶׁאֵפִילוֹ אַחֵר מַעֲשֵׂה בִשְׁם יִשְׂרָאֵל יִכּוֹנֶנָּה, הא למדת שלא נעקר משרשו המכה פרוש שהכה פנחס, מודיעך הכתוב שלא הכה באברון נפשו אלא אשר הכה החלק הרע שנדבק בו מאת המדינית...

צָרֹר את המדינים והכיתם אותם כי צוררים הם לכם בנכליהם וגו' (כ"ה, י"ז) כתיב ונכלייהם אשר נכלו לכם ענין ערמוניות וכתיב אני חכמה שכנתי ערמה כיון שנכנס דברי תורה נכנס ערמוניות ונצרך להערים על מנת לבטל את הערמוניות, כמו שהגיד כ"ק אאז"ל (בעל אמרי אמת) על אמור לחכמה בתמימות אחותי את כשם שאחותך אסורה כך התחכמות אסורה בעבודת השי"ת רק ראשית חכמה יראת ה' ועי"ז נדחה חכמתם של הסט"א וכו'. והלמוד מזה לא לילך בהתחכמות רק באמונה פשוטה ולהיות במסירות נפש להשי"ת כמו פנחס ועי"ז דוחים כל כוחות הסט"א וכד'.

ונתת מהודך עליו (כ"ה, כ') רש"י מביא דרשת חז"ל (בבא-בבא עה). מהודך ולא כל הודך זקנים שבאותו הדור אמרו פני משה כפני החמה ופני יהושע כפני לבנה אוי לה לאותה בושא אוי לה לאותה כלימה, ביאורו שהזקנים אמרו אוי לה לאותה בושא מה שבושנו לסדר את הספסלים והמחצלאות, ראו איך יהושע שבייש עצמו לשרת לפני משה לאיזה דרגה הוא זכה.

(החיד"א בספרו חסדי אבות)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

484
2

שיחת הרא"ש ז"ע א תשע"ה באב תשל"ה ה'אב ל'זכ"ס ע"י א.א.

עושה את החשבון של כח הנפש שלו הוא ממשיך עם כאביו מתוך שברון, ולא יכול להגיע לאחדות, ולכן אינו מסוגל לבכות את הבכי האחד והיחיד ולבקש "הוציאה ממסגר נפשי", רבש"ע תגאל אותנו ותבנה את הבית השלישי ויהיה כבר די לכאבים של הפרט והכלל.

איך באמת אנו יכולים להגיע למצב הזה, שלא נמשיך לשבת על הארץ מתוך צער עמוק של הפרט והכלל שנמשך כבר מחטא עץ הדעת?

ברבות הימים כבר היו כמה וכמה סיבות שהיינו יכולים להגאל, הרבה צדיקים חיפשו איך להביא את הפרט שלהם שיהיה כלל, ועינו את עצמם בכדי להגיע אל התכלית, כמו שדוד המלך אמר "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך", והוא רצה להגיע לעינויים האמיתיים בכדי למצוא את "חוקיך" ולהגיע אל הרבש"ע.

הרבש"ע הוא מציאות שהוא "השכל הנעלם מכל רעיון". הוא קיים בעולמו שלו, בתווה ובוהו שלו, אף אחד לא יודע ממנו, ואף אחד לא שומע ממנו. אין מי שמבין אותו. אין מי שיכול לראות אותו. ואף אחד לא יכול למצוא אותו. מפני ש"כי לא מחשבתי מחשבותיכם", אותם המחשבות שאתם חושבים שיש רבש"ע - "לא מחשבתי", עם המחשבות שלכם לא תוכלו להשיג אותי. כי מחשבות האדם הם כולם דמיונות וכעס ובלבול, "דמיונו כאריה יכסוף לטרוף

הסבל שעם ישראל סובל כיום הוא המשך מהגלות של חורבן בית שני. כל אחד בפני עצמו כואב את מכאוביו הקשים, ומחפש אחר כל הדרכים איך להחליץ מן הכאבים הללו ולהשתחרר מהם. אך עלינו להבין, הרי יש לנו אב כ"כ טוב ומסור, שנקרא רחום וחנון. וכל אחד יכול לראות את זה בברור, כאשר יתבונן על מהלך החיים שלו יבחין ברחמים העצומים שנגלים בזמנים מסוימים. ואם הוא רק לא רוצה לרמות את עצמו ומעונין לחיות את האמת הפנימית שלו, ירגיש בחוש שיש רחמים. אם כן מה פשר הדבר שכבר כמעט אלפיים שנה אנו בגלות ובלילה הזה של תשעה באב שבו נחרב הבית הראשון והשני בעטיים של המרגלים - אנו יושבים עדיין באותו מצב וסובלים.

אכן, כל המכאובים הללו שכל אחד סובל יש להם שורש מחורבן הבית הראשון והבית השני, וכולם באים לעורר אותנו מהתרדמה הארוכה שאנו ישנים זה קרוב לאלפיים שנה ושקועים בתוך הגלות העמוקה. ומכיון ש"עמו אנוכי בצרה" ו"בכל צרתם לו צר" נתן לנו הקב"ה כמה דרכים שנתאחד - כל אחד מתוך הכאב שלו - ונבקש מהרבש"ע שיעשה סוף לכאבים הללו של הפרט והכלל.

אמנם בכדי שנוכל לבקש את הבקשה הנכונה אסור לנו להיות בבלבול הדעת. היות שכח הדמיון של האדם מבלבל אותו ואז אינו יכול לעשות את חשבון הנפש שלו ולדעת איך להתחיל לבקש. ומכיון שאינו

האש, הוא יכול לכעוס ולזעוק כמו אריה טורף. זה כל האדם, וזהו יסוד האנוש - "ונחנו מה". ומתוך שהוא מכיר את עצמו ואת יסוד האנוש שלו, הוא יכול להגיע אל האמת ולהאמין שיש כח המחיה אותו, ואז יוכל לחיות עם המציאות האמיתית שממנה הוא חי.

את המציאות הזו א"א להשיג בהשגה, רק באמונה. דהיינו להאמין שיש בורא ומנהיג המחיה ומהוה את כולם. וע"י האמונה יוכל לחיות במציאות זו. מדיבורים לבד אי אפשר למצוא את הרבש"ע. להיפך, אדם יכול להיות גדול בעיני עצמו, וללמוד תורה ולפעול כל מיני טובות בעולם, והוא יכול לומר "הרבש"ע עזר לי", אך מכל זה הוא לא משיג את מציאות ה'.

את מציאות ה' א"א להשיג אלא באופן של "ושכותי את כפי וראיתי את אחוריי", היות שהקב"ה דורש מאיתנו שהקשר שלנו עמו יהיה בבחינת "אחוריי". דהיינו שהאדם יגיע להרגשה האמיתית שהוא לא מציאות, ולא הוא עושה את כל המעשים, ובכל הפעולות שעושה יחיה עם הסיבה שמביאה אותו לעשות את הדבר הזה. ולמרות שהוא עושה את הדברים בעצמו, בכל פעולה שהוא הולך לעשות - אם זה ללמוד או להתפלל ולתת צדקה, או לרוץ לעזור ליהודי, וכל מה ששייך לעשות בעולם הטבע שהרבש"ע ברא - עליו לדעת שכל הטבע הוא רק דמיון, וכל פעולה שהוא עושה הרבש"ע שולח לו סיבה בכדי שיעשנה. הוא בכוחות עצמו לא מסוגל להרים את ידו ואת רגלו. כי

וככפיר יושב במסתרים". לכל אחד יש כמה וכמה מיני סיבות שמבלבלים אותו בכדי שלא יוכל להגיע למחשבה האמיתית, אותה מחשבה שתורה לו איך שיבטל את עצמו ויגיע אל העולם של הרבש"ע. אין כל דרך אחרת להגיע אל הרבש"ע רק באופן שהאדם יחיה בעולם של הרבש"ע ויהיה לו את הכח של העולם ההוא, והדרך להגיע לזה היא ע"י שיכיר את עצמו ויבטל את עצמו.

ולכן כשביקש משה רבינו ע"ה "הודיעני נא את דרכיך", השיבו הקב"ה שדבר זה אינו אפשרי "ופני לא יראו" כי לא יראני האדם וחיי". הדרך היחידה היא "ושכותי את כפי וראיתי את אחוריי", רק באופן של "אחוריי" אתה יכול לראות אותי. והכוונה בזה: אתה יכול לראות את הרבש"ע רק ממך, על ידי שתכיר את המציאות האמיתית שלך. כל אדם במהלך החיים שלו שולחים לו כמה סיבות בכדי שיכיר את עצמו, ו"על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו", שכאשר יגיעו אליו הסיבות הללו לא יהיה מבולבל. כי בשעה שאדם סובל קורטוב של יסורים, מינימום שבמינימום, זה כבר מבבל אותו. המח תפוס ביסורים ולא יכול להיות לו בראש שום דבר אחר. ומזה הוא יכול לדעת את ערכו, רק משהו של יסורים "איו ער שוין נישט בא זיך" והוא שקוע בעצבות, ואינו יכול לסבול כאשר השני מדבר עימו מילה אחת. אם הלה יגע בו נגיעה קלה, או אפילו רק יעבור לידו בשעה שבוערת בו

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

484
T

יסוד האנוש הוא "אין", כמו שהמלאכים אמור "מה אנוש כי תזכרנו". וזה מה שהשיב הקב"ה למשה "וראית את אחורי ופני לא יראו", אי אפשר לאדם לראות אותי ויהיה לו קשר עמי בבחינת "פנים", הקשר עמי יכול להיות רק בבחינת "וראית את אחורי", ע"י שהאדם יכיר את האין שלו, ובכל דבר יראה את הכח שמהווה ומחיה אותו ואת הסיבות שמפעילות אותו. רק כך יכול להיות לאדם קשר עם הרבש"ע. כי אם הוא עושה מעשים טובים ולא עם ה', זה לא נקרא מציאות ה' ולא מציאות הקדושה. זה שנדמה לו שהוא עושה מעשים טובים ועי"ז הוא חי עם הקב"ה - טעות בידו. כל עוד שהוא לא קשור אל ה' ע"י שרואה את הסיבה שגורמת לו ללמוד ולהתפלל ולעשות טוב - הוא לא חי עם ה'. הוא יכול לדבר אודותיו, אבל לא לחיות עמו. קשר עם הרבש"ע יכול להיות לאדם רק אם יחיה ממש "כגמול עלי אמו" ומצד עצמו אין לו כל יכולת, "בהמות הייתי עמך". ולשם כך עליו להכיר את המציאות האמיתית שלו, ולדעת מה מפעיל אותו. והיינו כי כל רעיון שעולה לו בראשו צריך שיהיה לו כח הקיום שמהווה אותו ויוצר את הרעיון הזה, ומהיכן נוצר הרעיון הזה? רק

היות שהרבש"ע רוצה תהילה מהאדם, מקרוצי גושי חומר, ורוצה שהאדם יעבוד אותו עם החומר, לכן הוא שולח לו שליחות באמצעות המחשבה שמעוררת אותו לעשות טוב או רע. כמובן שאין הקב"ה רוצה שיעשה את הרע שהמחשבה מעוררת אותו, רק המחשבה הרעה נשלחה אליו בכדי שיכיר את יסודו. לכן בכל מחשבה ומחשבה שעולה בליבו של האדם עליו להאמין שהמחשבה הזו היא שלוחה מעם ה' בכדי להביאו לתכליתו, ועל ידה יתקשר עם בוראו. וכאשר הרבש"ע שולח אליו מחשבה מהטבע הרע שלו הכוונה היא שעל ידה יתקשר עמו. כי כל אחד ירד לעולם להשיג את הרבש"ע מתוך מציאות האנוש, שהוא יסוד האין. הרי האדם נולד רע, "וכל יצר מחשבות ליבו רק רע כל היום", ואם כן כאשר הוא מזהה אצל עצמו את כח הרע אין זה חיסרון. ולמשל, כאשר יש באדם נטיה להיות גנב או גולן או רוצח וכל מידה רעה שיש באדם, אין בזה חיסרון, כי כך נוצר, ובכוונה תחילה נוצר כך שע"ז יגיע אל תכלית רצון ה' בבריאה. כי מיסוד הרע שלו הוא רואה את האין שלו ולומד את ה"אחורי", ומזה הוא מתקשר לרבש"ע.

המשך יבוא בעז"ה

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' ערני 3 ירושלים

פס: 02 - 5325477 02 - 5829688

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

